

Treffer Gezondheid en ziekte

Leidingblad

Voor de gemiddelde Nederlander is gezondheid nog belangrijker dan geld en een luxe leven. Op de rijksbegroting neemt de gezondheidszorg een grote plaats in. Maar hoe staat een christen in 'gezondheid en ziekte'? Dat is het onderwerp van deze *Treffer*. Er is geprobeerd een handreiking te doen bij het bespreken van een moeilijk thema. De belangrijke begrippen zonde, schuld, lijden, kruisdragen en de waaromvraag van het lijden komen aan de orde.

Gezondheid en ziekte is ook een onderwerp dat kan leiden tot verwondering. Waarom ben ik eigenlijk gezond? Dit thema biedt ruimte om Gods dagelijkse zorg te bespreken. Het is bij de bespreking van 'gezondheid en ziekte' van belang om aandacht te hebben voor ieders persoonlijke situatie. Wellicht heb jij, leidinggevende, veel meegemaakt rondom dit thema. Misschien is er in jouw groep kortgeleden een kind overleden na een ernstige ziekte. Gods Woord is altijd de Wegwijzer. Dat geldt ook voor dit thema. Praktische tips over het gaan naar de dokter en gebruik van medicijnen worden besproken. In alle eerlijkheid wordt het verband tussen de zonde en het lijden overeind gehouden. Maar ook de troost van Christus' lijden voor Zijn volk komt aan de orde.

Het doel van deze *Treffer* is:

- Een onderwerp belichten waar iedereen vroeg of laat mee te maken krijgt;
- Praktisch belichten hoe we om moeten gaan met ziekte;
- Aandacht besteden aan Gods dagelijkse zorg bij gezondheid;
- Nadenken over kruisdragen.

Programmasuggesties:

Lezen:

- Exodus 15:20-27
- Prediker 7:1-14
- Mattheüs 27: 32-52
- Romeinen 5:12-16

Zingen:

- Psalm 27: 7
- Psalm 30: 2, 3 en 4
- Psalm 68: 10
- Psalm 130

Ideeën voor +12 groep

- Opening door een leidinggevende;
- Inleiding door jongere pag. 4-9;
- Pauze;
- Bespreek de vragen en stellingen uit de *Treffer*, blz. 7 en 9;
- Lees en bespreek de brief van Joanne, blz. 12
- Sluiting.

Ideeën voor +14 groep

- Opening door een leidinggevende;
- Inleiding door jongere over dit onderwerp;
- Stellingen en vragen bespreken aan de hand van blz. 7;
- Pauze;
- Bespreek het gedicht uit de *Treffer*, blz. 9 aan de hand van de vragen en stellingen;
- Bijbelstudie blz. 10-11. Geef ruimte voor de bespreking van H.C. zondag 10;
- Lees gezamenlijk de brief van Joanne, blz. 12
- Sluiting.

Pagina 4 en 5
Ziekte, waarom?

Vraag: Wat is 'het kromme in het lot'? Noem 3 voorbeelden.

Het kromme in het lot is de tegenspoed die wij ervaren. Concrete voorbeelden kunnen zijn:

- Slechte cijfers;
- Eenzaamheid;
- Ziekte;
- Etc.

De voorbeelden mogen aansluiten bij de groep. Elke jongere kan zijn of haar eigen 'krommingen in het levenslot' ervaren.

Vraag: Het kromme in ons lot hoort bij onze zondige staat. Wat is onze zondige staat?

Door de zondeval (Genesis 3) is de zonde in de wereld gekomen. Lees in dit verband Romeinen 5: 12 nog eens: *Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood*. Thomas Boston zegt: 'De zonde heeft het hart en de zinnen van de mens zodanig [zo erg] verbogen dat zij krom geworden zijn ten opzichte van de heilige wet'. Krom zijn ten opzichte van de heilige wet kan besproken worden aan de hand van de tien geboden.

Stelling: Je mag niet klagen als je ziek wordt. Want ziekte komt door de zonde.

Lees Exodus 15: 26 en blz. 4 van de *Treffer*. Hier komt de relatie naar voren tussen de zonde en ziek zijn. Bij de bespreking van deze stelling mag er aandacht zijn voor twee aspecten.

Eenzijds: ik heb geen recht op gezondheid. God betoont Zijn genade en goedheid nu ik er nog ben, dat heb ik niet verdiend want God straft de zonde met de dood. Klagen over ziekte, ons lot in dit leven (vgl. *Treffer* blz. 5), is dan ten diepste opstand tegen God. Klagen is dan zonde.

Anderzijds: vroeger werd de uitdrukking wel gebruikt: 'Je nood klagen aan de Heere'. Wanneer er ziekte in je leven komt, dan is het allerbeste wat je kunt doen: tot God klagen: bidden. Denk aan Hizkia (Vgl. *Treffer* blz. 6-7), hij keerde zijn gezicht naar de wand om te bidden tot God om raad.

Pagina 6 en 7
Genezen

Vraag: Ken je iemand waar de dokter aan vertelde dat hij of zij moest gaan sterven?

Vraag: Zoek de Ziekentroost op, achter de formulieren in je Bijbel. De Ziekentroost is 'een onderwijzing in het geloof en de weg der zaligheid, om gewillig te sterven'. Waarom is de Ziekentroost opgesteld? Waarom staat er in de Ziekentroost een uitleg over het geloof?

Er is weinig bekend over de Ziekentroost. Wel is duidelijk dat Petrus Datheen deze voor het eerst toevoegde aan de uitgave van de Psalmen, samen met de vertaling van de Heidelbergse Catechismus en enkele formulieren. Op de Dordtse synode 1618-1619 waar werd besloten tot de Statenvertaling werd ook de Ziekentroost toegevoegd aan de formulieren.

De ondertitel: een onderwijzing in het geloof en de weg der zaligheid, om gewillig te sterven, spreekt echt voor zich. Bij de bespreking kan er aandacht zijn voor het nodig hebben van een waar geloof om te kunnen sterven. Wanneer dat ontbreekt, dan kan een zieke niet 'de hemel ingepreacht' worden. De ziekentroost wijst steeds op het krijgen van een waar geloof, een paar waardevolle bladzijden!

Stelling: Je mag alle medicijnen gebruiken. Als je er maar beter van wordt!

Hier wordt een hele moeilijke en ethische discussie aangestipt. Belangrijk is dat er goed geluisterd wordt naar het advies van de arts, en dat patiënten hier naar doorvragen. Voor uitgebreide toelichting wordt verwezen naar het boek: Als grenzen vervagen van dr. H.J. Agteresch, internist.

Pagina 8 en 9
Kruisdragen

Vraag: Wat bedoelt Revis in het gedicht? Noem 3 belangrijke dingen.

Revis geeft in het gedicht weer dat Gods kind beleeft dat zijn zonden de oorzaak zijn geweest van Christus' lijden. Door mijn zonden is Christus gebonden, gezeseld en aan een vervloekt kruis gehangen.

Vraag: Jezus is Borg. Wat betekent dit? Lees Jeremia 30: 21-22.

Jezus heeft plaatsvervangend geleden voor Zijn volk. God de Vader is de Rechter van de mens. De mens kan door de zonde nooit meer voldoen aan het recht van God. Echter, Gods Zoon, Christus, heeft Zich Borg gesteld. Hij betaalde in de plaats van Zijn volk.

Stelling: Gods kinderen huilen vaak omdat ze weten dat Jezus zoveel voor hen heeft geleden.

Bij de bespreking van deze stelling is het van belang dat er aandacht is voor de noodzaak van het dicht bij de Heere leven. Wanneer Gods kinderen op hun plek zijn, zullen zij inderdaad voelen hoe veel het lijden Jezus gekost heeft om hun zonden.

Gods kinderen zijn echter ook mensen, de één is sneller emotioneel dan de ander. Maar tranen zijn geen houvast om te sterven, tranen maken je geen bekeerd mens.

Lees Jesaja 43: 1-13, 25-26.

1. In vers 8 staat dat doven en blinden moeten komen. Waarom moeten zij komen?

Als getuigen dat de Heere alleen de ware en almachtige God is, Die Zijn volk verkoren heeft (vgl. vers 21).

2. Wat betekent het om geestelijk doof te zijn?

Een geestelijk dove hoort het Woord van God niet echt. Het dringt niet door wat God van hen vraagt. Er kan aandacht zijn in het gesprek voor aspecten van doof zijn. Een dove spreekt moeilijk, leert de taal vaak beperkt etc. Dat is over te brengen naar het geestelijke leven. Een zondaar begrijpt de dingen van Gods koninkrijk beperkt en kent de inhoud niet echt.

3. In vers 9 en 26 gaat het over 'gerechtvaardigd worden'. Wat betekent dat?

Vgl. Ps. 51: 3 en Jes. 43: 35. Het gaat om het uitdelgen van de overtredingen. De zonde wordt niet meer toegerekend aan de zondaar, maar Christus heeft betaald.

4. Waarom zou de Heere Jezus de dove man op deze manier hebben genezen?

Zie *Treffer* blz. 10-11: een symbool van de geestelijke doofheid.

Er zijn verschillende dingen die opvallen.

-Jezus past zich aan de dove en zijn wereld aan, door gebarentaal te gebruiken: Hij steekt de vingers in de oren en legt een vinger op de tong van de dove.

-Jezus ontdekt de dove waar het aan mankeert: het gaat om zijn doofheid en spraak.

-Jezus geneest door de oren te openen en de tong aan te raken. Maar eerst ziet Hij op naar de hemel.

De les voor het geestelijke leven is dat vaak eerst de gevolgen van de zonde ervaren worden. Bijvoorbeeld doofheid of een andere ziekte. De diepere oorzaak van deze gevolgen is echter de zonde zelf: de val in het Paradijs. Jezus zag op naar de hemel. Zo wil God de Vader altijd gevraagd worden om bekering.

5. Lees Jesaja 43: 21 en denk eens terug aan de dove man die werd genezen.

Hoe heeft hij Gods lof verteld?

Er staat dat de dove recht sprak. Dit was iets heel bijzonders. Voordat hij werd genezen kon hij alleen stamelende kreten op vreemde toonhoogte voortbrengen. Maar nu sprak hij de taal keurig.

Jezus spreekt de mensen om de dove heen aan dat ze niet over dit wonder zullen spreken, maar ondanks dit verbod spreken zij juist nog meer over de genezing. Jezus verbood hun te spreken over de genezing, omdat de mensen op sensatie belust waren.

Het is echter een wonder dat zij toch de Christus loven: Hij heeft alles wel gedaan, en Hij maakt dat de doven horen en de stommen spreken.

Stelling: Ik breng mijn vrienden ook bij de Heere Jezus.

Bespreek bij deze stelling de mogelijkheden om aan vrienden te denken. In gebed en gesprek. Het elkaar aanspreken op naar de kerk gaan, Gods Woord lezen, niet vloeken etc. is ook brengen tot Christus.

Lees zondag 10 van de Heidelbergse Catechismus. Let op de woorden:

- kracht Gods;
- onderhouden;
- regeren;
- niet bij geval;
- toekomen.

Vraag: (gebruik bij je antwoord de woorden uit zondag 10) **Wat is Gods voorzienigheid?**

Gods voortdurende bemoeienis met de hemel en de aarde, en alles wat er in is.

Voorzien betekende in Israël twee dingen:

- van te voren zien
- ergens in voorzien.

Dat zijn de twee kanten van Gods voorzienigheid.

Eenzijds heeft de Heere in Zijn eeuwige raad alles van tevoren bepaald en bestuurd. Hij leidt alles heen naar Zijn doel. Anderzijds voorziet Hij in alles wat nodig is. De musjes krijgen voedsel en Hij hoort de stem van de jonge raven.

Gods voorzienigheid is een almachtige en alomtegenwoordige kracht Gods. Almachtig: God kan alles. Hij heeft de bergen gemaakt. Hij zorgt voor alle musjes.

Door Gods voorzienigheid onderhoudt God alles. De bergen blijven staan zoals ze staan, wij blijven leven omdat God ons gezondheid geeft. God *laat* dingen niet alleen bestaan, maar Hij *doet* ze bestaan. Door Gods voorzienigheid regeert God alles. Hij bestuurt alles tot 'een zeker einde'. Dit is iets wat we niet kunnen begrijpen. Bedenk dat de Heere Zich nooit vergist. Alles is door Hem bepaald. Zelfs de haren van ons hoofd zijn alle geteld.

Door Gods voorzienigheid gebeurt niets bij geval. Het is niet toevallig dat je gezond bent, of juist ziek wordt. Daar mag je Gods hand in zien.

Vraag: Wat betekent Gods voorzienigheid als je ziek wordt?

Ons troostboek, ds. A. Moerkerken: 'Weet u dat ook? Ik vraag niet of u dat wel eens hoopt. Ik vraag u of dat bij ogenblikken wel eens de troost van uw leven mag zijn, dat u geborgen bent in de schuilplaats van de Allerhoogste en in de schaduw van de Almachtige. Wat er dan ook gebeurt, als God uw leven leidt naar Zijn aanbiddelijke, wijze raad, dan is alles goed wat God u toeschikt, ook het kwaad dat Hij u ten beste schikken zal. Dan zal geen schepsel u kunnen scheiden van de liefde Gods die er is in Christus Jezus, onze Heere. Dat is een gelukkig volk. Uit heilige jaloersheid mochten we samen de Heere wel te voet vallen om dat goede van Zijn uitverkorenen in ons leven te mogen bekomen'.

Literatuursuggesties

- Digibron, zoekterm: ziekten in de Bijbel. Auteur: dr. H.J. Agteresch. Diverse artikelen over ziekten in de Bijbel zijn van zijn hand verschenen in de Saambinder en kunnen een handvat bieden.
- Schreuder, ds. A., 2002. *Waarom Heere...? Pastorale handreiking bij waarom-vragen in het leven van de mens*. Barneveld: Gebr. Koster. ISBN: 90-5551-251-6
- Moerkerken, ds. A., 1996. *Uw krankheên kent. Acht overdenkingen over zieken in de Bijbel*. Houten: Den Hertog. ISBN: 90-331-1068-7.